

СЛОВЕНСКИ ЈУГ

ОРГАН ЈУГОСЛОВЕНА У РУСИЈИ.

ИЗЛАЗИ ДВАПУТ НЕДЕЉНО. НОВАЦ И ПИСМА ШАЉУ СЕ НА УПРАВУ «СЛОВЕН. ЈУГА» У ОДЕСУ, РЕМЕСЛЕНАЯ УЛИЦА 4, КВ. 23.

ТЕЛЕФОН 51—67. УРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ У ИСТОМ СТАНУ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ, НЕПЛАЋЕНА ПИСМА СЕ НЕ ПРИМАЈУ.

ПРИОПРЕЋА СЕ НЕ ПРИМАЈУ. ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ ЈЕДНОГОДИШЊЕ 6 Р., ПОЛУГОДИШЊЕ 3 Р., А ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ 10 К.

ВПРАШАЊЕ ЈАДРАНА.

Члан социјалистично-реформистичне странке г. Mondaini је написао у листу „L'azione socialista“ чланак, у којем расправља о јадранском питању и polemizira з империјалистичним ставиштем италијанских талмидемократа. Кер је питање господства над Јадраном — за нас Словенце посебно — живљенског помена, принашамо чланак г. Mondainiја у извлекку, да си не можемо потписати свих његових извода. Чланак је тембољ интересантен, кер га је написао моћ, чигар странка има туди дележ на италијански влади.

У почетку својег чланка г. Mondaini констатира, да се је јадранско питање у задњем часу третирано з мањшом интензивношћу, него у првих фазах европске војне. Кер је па — по обичном мненију — змага на страни споразума, четуди оаец не всеједно готова, превзела је дебата у тем смислу у италијанском часопису у непосредни седаности зопет своје прејшње интензивност.

Какор прави г. Mondaini со у Италији два мненја гледе Јадрана. По енем имел би постати Јадран — з анексијо к Италији такоименованих Јулијских Бенетк у Далмације — италијанским територијалним језером; госп. Mondaini иронично констатира, да у земљах, катере би на та начин припаде Италији, живи од 3 милијонув пребивалцев комај 400.000 Италијанув. Друга тежа захтева, да се Италији дајо само земље, катере јеј географски припадо — намрећ — такоименоване Јулијске Бенетке, а друго нај припаде југословански држави, катера спрејме у своје окрлје 12 милијонув народа по већини Србо-хрватув меу Savo, Donavo и Јадраном.

Г. Mondaini анализира за тем разлоге, на темелју катерих посебно демократи рекламрајо своје правико на наше земље.

Први разлог је географски. Вслед тега би имела наравна меја Италије тећи, — какор прави Marini — од Ретијских Алп, по Карнијских, Јулијских и Динарских, кар помени од Brenerja до Kotorja. У италијанских шolah се учijo да је природна меја Италије при Краљевици, тер да се зачења Balkan на југу од чрте Kolpe, Save и Donave. Какор вемо Далмација лежи јужно од те чрте. Mondaini опозарја своје ројаке на смећност њих захтев, тер прави, да пangermanska наравна меја не теће по централних алпах, марвећ по реки Padu. Кот други навајо соседи Италијани историјски разлог. И Далмација и все наше југослованске земље, катере они рекламрајо за себе, со чеј тисоћ лет припаде римском империју, озиroma у средњем и новом веку Бенеткам, тер

имајо повсем латински израз и места и пребивалци, катери со прејели все сијј цивилизације од Rima и Benetk.

Че туди поставимо на стран факт, да је исти Рим поставил меју историјске Италије бољ на заход, т. ј. при Plominu озиroma на реки Raši, кoder јо је поставил туди Plinij, всеједно ми не можемо најти никакке правике Италије на Далмацију, кер равнo тако, какор старији изгубе правико до својих отрок, у дан њихове зрелости, тако туди народи изгубе правико на владање над народи, ко ти постанејо политично зрели, тер хоћејо бити субјекти, а не објекти других народув. Та теорија — историјска — могла би захтевати за Италију туди цели Sredozemski базен од Pireneja до Male Azije и Nilskih водопадув, кер је то туди некај припадало римском империју. Не на темелју истих правик захтева туди крвави кајзер реставрацију римског империја германске нације, по чигар теорији не би изгинила само Австрија, него би и Франција и Италија постале навадне германске провинције!

Кот третји разлог навајо италијански империјалисти — етнски разлог. Че взамемо у озир, да у Далмацији, катеро они смељо стејејо к неосвојеним земљам, живи на 600.000 Србо-хрватув највећ 40.000 Италијанув, увидимо смећност тега разлога.

Се бољ смећен, че не абсурден, је стратегијски разлог и се нанј спloh не бomo нити озирали, кер је равнo седанја војна показала и доказала, да ни господар Јадрана они, у чигар посеји је морска обал, марвећ они, ки има суперјорност у морнарици!

Госп. Mondaini завршује свој чланек навајоћ последице, катере би родила анексија југослованских земелј к Италији. Пред всем — прави он — би ми имели у својој држави србско-хрватски иредентизем; тајно совраштво приходње југослованске државе и већно неварност те државе, подпиране од Русије, (не да оменјамо Огеске и Grške).

Угледни францозки „Temps“ светује Италији, посебно њеним империјалистичним политиком, да пустијо на страни своје прекoмерне апетите, тер да питање Јадрана уредијо на сплошно задовољство, и ми упамо, да бо туди решено какор захтева правика.

НАПРИЈЕД!

Побједе свећани звучи
У далј нам samotnu лете,
И блесак dragoga sunca
Sumrake разгони кете.
То наша војују браћа,
Dušmana јуначки даве,

Domaju на noge дижу —
Lovorom вјенчају главе.

Oh, како свећано звучи
Nebistem њихова слава;
Kako се прекарсно њима
Из санје родила јава.

Djedova dostojno племе —
Domaje нада пламена —
Та напријед премила брацо —
Junaci Југославена!

Naprijed за слободу златну,
За сјајно нам uskrnuće:
На путу оsvete наше
Prate нас молитве вруће...

J. R.

ЧЕРЊАЈЕВЉЕВА ЗАСТАВА.

Застава руског генерала Черњајева има своју историју коју нам ваља напоменути данас, када се после четрлест годишњег њезиног одмарања у храму српског Подворја, наново враћа у редове наше војске.

После херцеговачког устанка, 1875. г. Кнежевина Србија није се смела оглушити а да се неодазове своме ослободилачком завету. Објавивши војну турској царевини она је ушла у неравну борбу без ичије потпоре споља. Тако рећи, она је била остављена себи и својој судбини.

Но Кнежевина није ипак очајавала; она се уздала у општи устанак свих балканских Словена а нарочито у бугарски народ, чију је омладину српска држава неговала и деценијама васпитавала жртвујући стотине хиљада и буђећи у њима патриотски дух за ослобођење. Та омладина бугарска требала је да се стави на чело свога народа и у моменту, када Србија огласи војну, подигне устанак међу Бугарима. Кнежевина је тада убадила у Бугарску преко 20.000 пушакa ради наоружања устанка; али на жалост! Бугари не само да се не дигоше него на против, они све то оружје издадоше Турцима и тако извршише орамотно издајство и обезбедише Турској лакше продирање у Србију.

Тако је српска Кнежевина била приморана да рачуна искључиво на своје слабе силе и да крваво плати свој дуг великоме косовском завету.

Руска дипломатија налазила се у то доба на политичкој тачци гледишта, која ни мало није одговарала ослободилачким тежњама балканских Словена а најмање Србије, коју је Горчаков предавао у утицајну сферу Аустро-Угарске на Балкану. Тога ради Србија није смела рачунати ни на потпору Горчакова ни Игњатијева руског амбасадера у Цариграду.

Али зато се она уздала у Императора Русије и у сву незваничну словенофилску Русију. И није се обманула.

Словенофилска Москва сматрала је да петроградска официјална политика иде на штету велике словенске мисли. Вођа словенофилске струје, Аксаков, око чијега се имена сабрала сва патриотска Русија подигао је свој моћни глас противу Горчаковске политике; један од првака словенофилских, генерал Михајло Глигоријевић Черњајев, прешао је кришом од руске владе у Србију са 2000 руских добровољаца и стао на чело српске војске. Одушевљена Москва богатырским подвигом популарног генерала, освојитеља Ташкента развила је ову заставу и послала је Черњајеву да се са својим Русима-добровољцима под њом бори за ослобођење балканских Словена.

Тако је ова застava постала стожером словенофилске идеје, идеје јединства руске и српске мисли. Таласи ове идеје срушили су све преграде и успели да се дотакну ерца Цара ослободилаца. И кад се застava обливена крвљу руских добровољаца поносито лепршала по бојним пољима Србије, кад су под сваком њезином пролили своју јуначку крв Рајевски, Кирјејев и стотине њихових другова и када је Србија источивши своју крв стајала на ивици последњих напора: бити или не бити, чула се моћна реч словенског Цара, која је загрмела над турским Цариградом. «Не даље, иначе ћеш се срести с руском војском на Балканима!»

Ова Черњајевљева застava била је претеча војни коју је велики Цар после своје речи објавио турској царевини.

После свршене војне Черњајев је вратио у Русију словенофилско знамење и задео га у вид храма српског Подворја у Москви, са светим заветом да се одатле подигне само онда кад Србија наново започне ослободилачку војну.

Србија се данас крваво бори не само за своје бити или не бити, него и за потпуно ослобођење свега југословенства. Черњајевљев завет требало је испунити. И он је испуњен. Јуначки генерал српски, Михајло Живковић, командант југословенског српског корпуса прихватио је завет генерала словенофила. Застava је данас у његовим рукама и ми смо уверени да је блажена сен великог Черњајева стекла достојног прејемника у лицу јуначког борца и браноца Београда.

Д. Ј. И.

HRVATSKI LIST O POLOŽAJU UOČI ISTUPA RUMUNJSKE.

«Hrvatska Riječ» od 23. VIII. donosi na uvodnom mjestu članak pod naslovom: «Mali i veliki», u kojemu raspravlja pitanje ulaska Rumunjske i Grčke u rat, pa na kraju ovako završava:

«Divovi, koji se bore za odluku u Galiciji i Rusiji, u Francuskoj i Belgiji, donijete i nametnuti odluku i onim malima, koji ne mogu da se odluče, jer ne znaju, uz koga bi. Kad se približi odluka medju velikima, doći će do nje automatski i kod malih. Ako je to vrijedilo kao načelo na početku i u dosadanjem toku rata, kud i kamo vrijedi to više danas, nakon tolikih iskustava, naročito u pogledu trajanja rata. Danas neće više ni jedna mala država da se prenagli, pa da eventualno udje u rat prerano, u takav čas, kad još nije sigurno, da će se rat brzo svršiti».

Чувства сербовъ къ Франціи.

Франція это слово, которое въ Сербіи произносилось всегда съ отъѣнкомъ теплоты. Въ настоящее время это-магическое слово способное зажечь добрый огонекъ въ глазахъ каждаго серба. Стоит заговорить въ присутствіи серба о Франціи и вы увидите какъ вспыхнутъ большіе открытые черные глаза нашего собесѣдника, вы прочтаете въ выразительныхъ его глазахъ-любовь и обожаніе. Кто испытывалъ чувство, когда въ обществѣ заходитъ рѣчь о его любимомъ до обожанія братѣ или сестрѣ, тотъ пойметъ чувства испытываемыя сербомъ при упоминаніи Франціи. Чѣмъ могла такъ покорить эта нація сербскаго народа. Вѣдь помощь, которую многострадальный сербскій народъ получаетъ въ настоящее, трагическое для него время, оказываютъ ему все великія союзныя державы. Это вѣрно сербы умѣютъ цѣнить и они цѣнятъ, но то что сдѣлала для сербовъ Франція тѣ простыя, но красивые жесты, кото-

рые выражаются отъ чистой души благородной французской націи по адресу сербскаго народа, послѣдній не могъ почувствовать всеѣмъ своимъ открытымъ сердцемъ. Сербъ чувствуетъ инстинктивно, что душа его и душа французскаго народа сходны, поэтому все благородныя порывы послѣдняго а ихъ не перечестъ сербъ чувствуетъ не разумомъ а сердцемъ. Чуткая душа сербскаго народа развившаяся подъ теплымъ южнымъ солнцемъ и какъ въ плодородной равнинѣ Мачвѣ, такъ и въ красивой горной Шумади и въ долині Моравы способна уловить малѣйшія колебанія родственной хотя не по крови а по складу души. Настоящая великая война дала маленькой по размѣру, но громадной по духу Сербіи кромѣ матери Россіи оберегавшей всегда свое дитя горячо-любящую сестру Францію. Все проявленіе теплой заботливости со стороны Франціи въ отношеніи къ своей нарѣченной сестры—Сербіи носятъ именно характеръ братской любви. Поэтому всякая помощь со стороны Франціи носила явные слѣды не холодной обдуманности, а призыва сердца и носила зачастую характеръ какъ бы торопливости и—не опоздать съ помощью любимому родственнику. Перечислять все случаи отзывчивости, съ которой Франція относилась къ вопросамъ о помощи къ страдающему сербскому народу имѣть нужды да ихъ и не перечтешь а лишь приведу одинъ изъ нихъ какъ самый выдающійся въ моральномъ отношеніи—это вопросъ о воспитаніи дѣтей—сиротъ.

Въ трагическое время, когда сербскій народъ угрозой нахлынувшего съ трехъ сторонъ жестокаго до варварства—австро-мадыро-тевтонскаго полчища и подъ опустившимся ударомъ въ спину измѣнника—канна болгарина долженъ былъ болью въ сердцѣ покинуть свою многострадальную родину и къ берегамъ синяго сербскаго моря приплелись вмѣстѣ съ отступавшей съ жестокими боями сербской арміей и будущіе защитники

родной Сербіи дѣти сербскаго народа. Не съ радостнымъ сердцемъ не съ блестящими отъ восторга глазами вступили будущіе граждане великой Сербіи на берегъ своего синяго моря, а съ печатью страданія на усталомъ измученномъ лицѣ. Эти безпомощныя невинныя страдальцы, эти пока безмолвные свидѣтели жестокостей чело-вѣческихъ оборванные голодные и безъ крова не чувствовали своимъ дѣтскими сердцами, что за нихъ кромѣ праведно страдающей матери-Россіи страдаетъ чуткая сестра-Франція. Невинныя страдальцы вы не одни, съ вами могучіе покровители крылья матери-Россіи раскрыты, чтобы принять васъ а также раскрыты объятія вашей новой сестры Франціи, чтобы васъ согрѣть!

И вотъ эти нѣсколько тысячъ пока безпомощныхъ будущихъ гражданъ великой Сербіи обогрѣтые лаской славнаго французскаго народа нашли приютъ у него. Все произошло раньше чѣмъ мать или отецъ своего несчастнаго малютки успѣли опомниться отъ нахлынувшихъ на нихъ испытаний. Рыцарскій порывъ французскаго народа по благородству своего характера не могъ остановиться на томъ, пути а довелъ святое начинаніе до конца и школамъ, гдѣ должны были вселять высокій духъ благородства, чести и любви, къ родинѣ и родному сербскому поколѣнію, Французы даютъ инспекторовъ изъ числа лучшихъ сербскихъ людей, чтобы подъ ихъ наблюденіемъ воспитаніе дѣтей могло развиваться въ національномъ сербскомъ духѣ.

Ми не сомнѣваемся ни одной минуты, что тотъ высокій духъ французской націи, давшей ей арміи побѣды на Маринѣ, у Вердена и на Соммѣ есть результатъ ея школы и въ этомъ отношеніи сербскія дѣти оказались въ надежныхъ рукахъ, но Французы со своей чуткой и рыцарской душой привыкли дѣлать и добрыя дѣла по рыцарски. Обожаемый сербскій король Петръ принявшій мученичскій вѣнецъ вмѣстѣ со своимъ народомъ на склонѣ лѣтъ сво-

ихъ увидѣлъ день благодарности французской націи за добровольно пролитую кровь среди борцовъ защитниковъ Франціи 1870.-71. гг. его младшія дѣти будущіе граждане великаго отечества за величіе коего онъ приносятъ вмѣстѣ со всеѣмъ своимъ народомъ громадыя жертвы, нашли теплый приютъ во второй родинѣ его-любимой Франціи. Вотъ почему сердца сербовъ преисполнены такой любовью и обожаніемъ къ своей сестрѣ-Франціи. Вотъ почему ихъ глаза горятъ при упоминаніи этого благодарнаго имени. Они счастливы найдя въ минуту своего наигоршаго испытанія любимую и любящую сестру великую гордую и благородную Францію.

Борись съ врагомъ спокойно сербскій храбрый народъ, помни въ минуту, когда вдохновеніе смерти отъ вражеской и-братской пули коснется твоего чела, что ты потерялъ каина-брата, но приобрѣлъ любящую сестру которая твоей нѣжной рукой залечитъ совместно съ матерью Россіей раны своей родины. Она сумѣетъ показать твоему подростающему поколѣнію все величіе его героя—Предка.

Марковичъ.

Улога начела народности у овоме рату.

Изъ књиге М. П. Цемовића — «Идея мира и международное равноправіе».

«У овоме тренутку на бојнимъ полима палази се најмање двадесет милијуна људи, и то људи изъ разнихъ делова света, различитихъ раса, различитихъ култура, различитихъ религија, различитихъ назора. Тачно је, — да примају учешће у рату људи свију културнихъ стадија.

Над хаосомъ свију мисли, осећања, веровања, свега што је човѣчанство преживело господари једна виша сила — национална идеја. Ако би судбиномъ људства управљала каква надземаљска сила и ова би хтела да учини крај овој страшној борби, она би имала да лиши војске националногъ осећања и «духъ армија» одмахъ би се угасио. Руски војникъ безъ «руске душе» био би раванъ духу енглескогъ добровољца безъ «великобританскогъ поноса»; немачки јункеръ безъ

Подлистак.

НАКОН ЧЕТРЕДЕСЕТ ГОДИНА.

26. септ. т. м. Москва је била сведокъ једне величанствене свечаности, која ће у историји југословенскога — српскогъ добровољачкогъ корпуса бити забележена крупнимъ словима. — Тога дана целивала се слава прошлости са великомъ садашњомъ. Духъ генерала Черњајева освојитеља Ташкента и великаго борца за слободу српскога народа устао је изъ поља блаженнихъ, да још једаред благослови и преда у руке српскихъ добровољаца ову заставу, под којомъ су пре четрдесет година проливали своју племениту крв његови храбри добровољци. На крвавомъ Бунису, Делиграду, Рујевци и Адровцу запечатила је ова нераздвојну дружбу два братска племена, дружбу која се утврдила још пре хиљаду година, када је велики књазъ Кијевски, Свјатослав, као тресакъ грома валетео и сурвао бугарску државу, која је немилосрдно точила крв балканскихъ словенскихъ племена.

Свесловенска матушка Москва тога дана је предусрела ову српско-руску свечаностъ са онако истимъ одушевљењемъ, каквимъ је пре четрдесет година ову исту заставу испратила у

Србију, своме омиљеномъ генералу да се под њоме бори.

Међу свима Југословенима најбоље појмимо то одушевљење ми, Срби, чије се оружје, збратимљено с рускимъ разлегало у ослободилачкој војни 1811. г. на Варварину и Ивановцу и 1877. на Морави и надомакъ Нишави. Зато сам и ја тога значајногъ датума, присуствујући црквеној и војној свечаности у Москви, преживљавао у пуномъ патриотскомъ расположењу лепоту историјскога момента, какву Србинъ може осећати само слушајући надахнуте гусларе, кад под сенкомъ прастарогъ дубља причају уз гусле велики епосъ поковскихъ напора једногъ окованаго народа. —

Било је много потреснихъ тренутака у току ове руско-српске свечаности, који су моје патриотско осећање таласали и уздизали до висина Вишњихъ раисодија. Ја ихъ не могу навести све, јер када би ихъ набрајао од почетка црквеногъ молебствија па до онога момента кад на железничкој станици српски пуковникъ г. Кретић прихвати изъ руку заставниковихъ Черњајевићу заставу и под њоме говори фронту руске војске и многобројномъ народу лепо смишљену реч, — ја бихъ морао за-

узети све странице овога листа. Али љу зато навести једну, за моје српско осећање, најлепшу и најмилију слику. То је било предъ вратима српскога Подворја.

На улици предъ црквомъ, колико је дуга и широка, сјезерила се маса народа. Мислимъ да љу бити врло штедљивъ ако кажемъ да није било мање одъ педесет хиљада. — Војска руска са музикомъ на челу правила је дугачакъ удвојени редъ предъ храмомъ, докле је црква била препуњена рускимъ војенимъ и цивилнимъ веледостојаницима и московскимъ грађанствомъ. —

Кадъ је богослужење било завршено, изъ цркве је пошла поворка у двориште храма: напредъ Черњајевићева застава, коју је носио пуковникъ Ивановъ који се пре 40 год. под тимъ знамењемъ борио. С њимъ напоредо ступао је архимандритъ Српскогъ Подворја у чијемъ се храму ова застава 40 година чувала, а за њима архимандрити свију источнихъ цркава. — На неколико корачаји испредъ рускогъ фронта стајао је српски капетан, млади Хрватъ Јелачић, а до њега потпоручникъ Шукрија Куртовић, Србинъ мухамедове вере. —

Тада је архимандритъ изговорио предъ војскомъ дирљиву речъ о Черњајев-

љевој застави и узевши је изъ руку рускога пуковника предаје је у руке младоме Хрвату који је, клекнувши на једно колено, побожно целива. Јелачићъ је са њоме, уз звуке музике, која је поздрављала заставу са рускомъ химномъ и уз урнебесно клицање многихъ хиљада, прошао дуж војничкогъ фронта. На челу овога предаде је онъ у руке једномъ кршноме војнику, Србину Херцеговцу, да је онъ носи. —

Тај тренутакъ, када је млади Хрватъ Јелачићъ на коленима примао заставу изъ руку српскогъ архимандрита, био је у истини пунъ драматичности и потресан. Предъ моје очи искрено је тада једанъ тако исто велики моментъ изъ историје братства и јединства Србо-Хрвата. 1848. године Срби и Хрвати као једанъ народ, у својој борби противу Маџара, дали су једанъ виданъ актъ свога јединства. Хрватскога бана Јелачића који се ставио на чело покрета благословио је и миронисао тада на достојанство хрватскога бана православни патријархъ српски, Јосифъ Рајачићъ. Данасъ пакъ, после седамдесет година, млади капетанъ Јелачићъ потомакъ витешкога хрватскога бана, прима руско-српску заставу, изъ руке највишегъ у Русији представника срп. православне цркве!

убеђења о својој «наднародности» био би раван француском грађанину без идеје о «реваншу». Савремени државни режим са његовом милитаризацијом народа и челичном војничком дисциплином без «народног духа» не би могао дати бољег војника од аустријског војника Словена. Дајте аустро-угарским Словенима слободу заштите државне «отаџбине» и дуалистичка монархија одмах ће ишчезнути са политичке карте.

Ако погледамо на национализам с гледишта «тежине» социјалних идеја уопште, онда ћемо видети, да он заузима друго место у области друштвених неопходности, — одмах после правичности. Сад је национализам истискао религију са места које је она до скоро заузимала на лествици социјалних идеја и сам заузео њено место. Савремене верске организације — цркве — готово су се свуда прилагодили потребама државног народног живота. У колико је која верска организација више прилагођена народном животу, у колико је тешње спојена с њиме, у колико више при за себе моћи у национализму, — у толико је она јача и има више животне снаге.

Старозаветно учење очувало се као средство за одржавање народног јединства разабаченог по свету јеврејског народа. Као историјска застарелост оно би давно прешло у заборав без служења јеврејском национализму. Учење Мухамеда могло је овако брзо покоравати земље и народе за то што је оно политичко-религијско учење. Распад Хришћанства на помесне цркве извршен је услед неопходне потребе прилагођавања верског живота животу народном. Ми сад имамо «вемачки протестантизам», «англиски калвинизам», «руско православље» и т. д.

Немоћ верског универзализма показује судбина «чистога католицизма». Старајући се да очува идеју хришћанске свесветности римски првосвештеник у националној Италији дошао је у положај заробљеника. Ништа му није помогло што су Талијанци били и остали верни католицизму! Он тамо и сада живи као заробљеник.

У овој страшној борби народа нико, или готово нико, не жали што пролева крв «своје верске браће». Туга за проливену крв својих сународника све нас дубоко потреса. Ово је свима нама разумљиво. Људи истих осећања, истих тежња, истих идеала сретали се на крвавим бојним пољима, услед државне подвојености, — као непријатељи. Умирући један поред другог они виде да су браћа. Ја знам слике са српског бојног поља које потресају срце и душу. Услед те исте државне подвојености, тамо су се

Каква величанствена симболика братског јединства Србо-Хрвата сва три вероизјављива, под заставом руског богатира великог словенофила, Черњајева! Није ли ово врхунац лепоте и смисла у овој свечаности!

Уз звуке војне музике, праћена руском војском и устаљасаним морем народа, застава је пошена пред споменик Цара Ослободиоца у Кремљу, где су српски официри положили венац захвалности а архимандрит провозгласио вечну памјат великом покојнику и многолетствију Цару Николају II и југословенском Краљу Петру.

Одатле је војска са народом допратила заставу до брјанске станице где се свечаност завршила патриотским говором пук. Крстића.

29. т. м. застава је у пратњи српских официра и депутације из Москве приспела у Одесу где је са одговарајућом свечаношћу дочекана и примљена.

Симболика сједињеног југословенства под сенком богатирске Черњајевљево руске заставе остварила се данас у југословенском корпусу српске војске над којом данас леириша застава и лебде духови великих словенофила: Хомјакова, Аксакова и Черњајева.

Д. Ј. И.

сретали идејни и лични пријатељи ближњи и далеки рођаци, и често рођена браћа.

Један потпуно културан учесник ових тешких епизода причао ми је ово. Под Београдом био се јак бој. Наступала је српска, православна, војска, а одбијала је нападе разнонародна аустријска војска. У једном шанцу биле су две аустријске чете — једна мађарска, друга српско-хрватска. Војници прве чете, Мађари, имали су све стимуле за очајничку борбу: инстинкт самоодбране и све што је везано са лозинком: «ми морамо победити». Код Србо-Хрвата, православних и католика, енергија самоодбране била је парализирана двојњем духовног човека од физичког. Победа над српском војском могла им је обећавати очување живота, али ова победа није им могла донети радости. — «Ми ништа нисмо чинили, ми смо гледали и чекали», — каже командир ове чете, професор по занимању. — «Кад су српски војници пошли на бајонет, ми смо побацили пушке и потрчали у сусрет «непријатељима» под кишом арневиља суселне мађарске чете».

И није само Хришћанство, вера цивилизованих народа, уступило место национализму већ и најмлађа вера од свију универзалних вера — исламизам. Идеја «светог рата» јесте идеја последње одбране правоверних од неверника. Зелени барјак пророка у рукама калифе имао би да сруши све што није муслиман. Под њим су Турци, мали народ, покорили били готово половину света. Сад, за време борбе народа, објава «светог рата» само је потврдила пуњу разједињеност правоверних. Арапи, Индијанци, африканска племена, Татари и друга муслиманска племена у Русији, бију из редова савезничке војске правоверне под заставом пророка.

Национална идеја није бачени огањ страсти с неба већ реална појава социјалног живота. Она није нова по своме пореклу, напротив, она је стара колико је стар заједнички живот људи. Она се јавља као нова услед своје јако потенциране снаге, услед тога што је постала неопходан услов за савремени друштвени живот. Она је стала више верских идеја за то што има у себи много више реалних елемената који су потребни за опстанак човека.

Сви тврде, да је вера интимна страна нашег духовног живота, да је она индивидуална, али ја не знам ни једне индивидуалне вере, ако у вери не убројимо интимне религијозне погледе оделитих филозофских мислилаца свију времена и свију народа. Напротив, — све вере имају тешки печат свесветности, универзализма, и њихово догматско јединство чува се дисциплином ритуалности, јединством театарне стране њихове. Религијске организације, цркве, сачувале су пуле живота идеје баш тиме што су прилепеле «јединство своје» борећи се против индивидуалних погледа, против зване «слободе савести». Живи остаци верских учења на којима се базира опстанак савремених религија плод су «личне савести», оделитих погледа. У национализму оно што је лично недозази у сукоб с оним што је опште свима; напротив, — индивидуално допуњује опште.

Да приђемо национализму ближе. Само дар говора омогућио је овако савршену социјалну заједницу људи какве нема код осталих животиња. Орган мисли и осећања — језик, у исто време је и орган људског прогреса за изискавање сретава за живот. Језик је и културна ризница свега што је један народ преживео. Само дар говора омогућава човеку да постане равноправан и равносиљан члан друштва у којем се он родио. Овај велики дар човека носи печат народности.

По разуму ја бих желео искрено да сам «грађанин свега света», интернационалист, али ја не могу то бити због тога јер је живот створио од мене националиста пре него сам ја могао размишљати о општем животу људи. Ја сам немоћан пред захтевима живота да његову жудњу радости*) не задовољавам оним средствима на која сам навикао;

*) Полазна је тачка гледишта пишчева у књизи, да све што је људско има да задовољи жудњу живота, а ова је жудња двојака — физичка и духовна (радосна). Преводилац.

— ја се не могу одрећи својих народних осећања и постати интернационалиста, јер интернационализам постоји само као идеја, а народни је живот реална сила и мој је живот са њим нераздвајно скопчан.

Кад се ја отргнем од свакодневних брига и послова, од обичног живота, и хоћу да се заборавим, ја онда тражим радости у ономе што сам преживео у интимном домаћем кругу. Тамо сам се ја научио да волим и мрзим, да тугујем и да се радујем.

(Свршиће се.)

СРПСКО ВОЈНО ИЗАСЛАНСТВО У ЦАРСКОЈ СТАВЦИ.

Ових дана приспјело је у Царску Ставку српско војно изасланство: први ађутант Њ. В. краља Петра генерал Павле Јуришић, који је раније био командантом армије, први ађутант престолонаследников пуковник Остојић, који врши дужност маршала двора и мајор Јанковић. Са изасланством стигао је и српски посланик Спалајковић. При примању код Њ. В. Государа Императора присуствовао је и српски војни аташе пуковник Лонткијевић.

Генерал Павле Јуришић предао је Государу Императору Карађорђеву звезду I. степена са мачевима и престолонаследнику Цареву златну медаљу «за храброст». Њ. В. Цар свију Руса носиће први на својим грудима највише српско одликовање.

Како нам јављају, доћи ће генерал Павле Јуришић и посланик Спалајковић, последије свршених послова у Ставци, у Одесу, да се упознају са приликама југословенских емиграната и да посјете наше јунаке, добровољце.

Моја чета.

(Нadaljevanje.)

Кмалу смо на месту.

Bolgari poskušajo, zanašajo se na tamno noć, prodreti sedaj tu, sedaj tam naše vrste. Povsod so odbiti z velikimi izgubami. Mnogostevilni mrtveci ležijo v krvi pred našimi vrstami.

In zopet poskušajo prodreti.

Med dvema našima tranšajama se ugvozdi majhen bolgarski oddelek. Vod Obrada imam še v rezervi. Pokličem ga sebi.

„Glej, Obrade, tu so se vgnezdili hudiči... Zavzemi s svojim vodom mesto med tranšajama in poženi jih k vragu!“

«Za menoj, junaki.»

Vname se silna borba. Obrade napada na čelu svojega hrabrega voda upornega protivnika, bodri svoje ljudi. Tu pada, zadet v glavo, v prsa, v život od brezštevilnih svinčenk. V silnem ognju odneseta dva vojaka svojega ljubljene mrtvega oficirja nazaj, da bi ne padlo njegovo truplo v roke mrzkega protivnika, izdajalca Slovanstva. Vod nadaljuje borbo.

Proti jutru zapazimo, da se je precejšen oddelek Bolgarov ugneznil na obronku, kakih 200 metrov za našim hrbtom. Drugi oddelki uporno napadajo na nas in skušajo prodreti našo jekleno vrsto. Brezuspšno. K sreči imamo še dve sveži četi v rezervi. Vržete se brez strela, z bajoneti na prednji bolgarski oddelek. S tem je dan signal. Vse skoči iz okopov in plane z oglušujočim krikom na protivnika. Sovrag beži v neredu, ter meče od sebe orožje, municijo, nahrbtnike.

„Hura, hura, hura!“

Naše goste vrste pode sovražnike. Z bajoneti in z kopiti pušk bijejo po demoraliziranih vojščakih iškarijtskega carja. Milosti ne poznajo, ujetništva ne priznajo. Zob za zob, glava za glavo.

Mnogo naših hrabrih je pokrivalo bojišče, toda izgube sovraga se ne dajo primerjati z našimi. Grozovit udar so mi nanese naše hrabre, neustrašene, navdušene čete.

Kdor ni bil prisoten v tej borbi, si ne more predstavljati, s kakim neverjetnim junastvom, s kako božanstveno požrtvovalnostjo so se borili naši — prostovoljci.

Žalibog, tudi moja lepa četa je precej izgubila v tej neravni borbi z upornim protivnikom. K sreči ubitih ni bilo mnogo. Od Slovencev je bil le eden, Ljubljčan, ranjen, drugi so ostali čili in zdravi.

*

Popoldne se na višje povelje potegnemo nazaj, ter zavzamemo novo linijo. Tam prenočimo.

Rano zjutraj začne naša artilerija mehčati bolgarske vrste, tudi sovragovi topovi sipajo na nas.

Okolo polu devetih dobimo povelje, naj krenemo naprej in preženemo sovražnike. Levo od nas že nastopajo ruski polki v gostih vrstah. Protivnik se umika. Očisti prvi greben, toda na drugem se ustavi in uporno brani. Vname se vroča pehotna bitka, ki traja ves dan. Artilerija strelja samo po rezervah.

Moja četa se razporeži po obronku, ravnokar očiščenem od sovraga in začne streljati po gručah Bolgarov, v neredu bežečih proti grebenu, kjer so se ustavile njih potisnjene vrste.

Medtem ko eni streljajo, si rijejo drugi v naglici kritja. Kmalu ima sleherni pred seboj kupček zemlje in leži s prednjim telesom v plitvi izdolbini.

Sovražnik je že popolnoma zavzel svojo novo postojanko. Kakor veriga z nešteti črnimi vozli se odrisava njegova bojna progna na jasnem nebu. Zdaj in zdaj pribeže okrepiljenja, vozli postojajo vse bolj in bolj gosti.

Kraj mene leže ordonance, par korakov pred menoj se je ustrojila četa. Ker se nahajam na vrhu, jo pregledam lahko v vsej njeni dolžini.

Levo od mene vidim poročnika G. On je v moji odsotnosti zapovedoval četi in ostal sedaj kot vodnik pri meni. V balkanski vojni se je bil s Turki in Bolgari, v tej vojni je bil na bolgarskem frontu ranjen.

Ogenj postaja vse huji in huji. Kakor se kaj premakne pri nas, začne zvižgati mitraljeza. Njena pesem je polna mrzle groze: ona napoveduje smrt in razdejanje. Dobro čuješ, kako prihaja proti tebi smrtonosni curek nešteti svinčenk. Sedaj je prav nad teboj. Ena za drugo udari svinčenka pred levo roko; bliskovito jo odmakneš; udari pred desno; i to odmakneš. Prst, nanešena pred glavo, se začne prašiti, da so ti polne oči. Poisneš glavo v izdolbino. Vse še vrši in vrši nad teboj, potem čutiš, da se oddaljuje curek nagelega pokončanja od tebe. Dvigneš glavo in — zopet dolgočasna, počasi ki cilju vedoča borba pehote. Tu zakriči ranjenec. Bosarči stokajo v bolečinah po melodiji, monotoni in žalostni, kakor njih narodna pesem. K ranjencu prileze v samaritanski ljubezni, neglede na opasnost, tovariš ter ga preveže. Zopet zaječi ranjenec, in zopet. Nekateri, ranjeni v roko ali nogo, odbeže nazaj do prevezališča. Do mene pridejo vesti, da je padel ta, da je padel oni. Sami hrabri, neustrašeni borci moje čete. In borba gre dalje z vsi svojo neusmiljeno grozoto, ki nikomur ne prizanaša. Neprenehoma brenče svinčenke, prihaja in odhaja curek mitraljeze, ranjenci ječijo, vedno več in več jih je, tu, tam mi zopet ubije svinec hrabrega junaka, — nad nami pa sije solnce, vse zlato in smejljače se, kot dete, ki ne ve, kake strahovitosti se gode tu doli.

Počasi leze čas naprej. Kot da so se skužali kazalci na beli plošči ure in nočjo naprej. Zdi se, da se je tudi solnce ustavilo ter stoji venomer na enem in istem mestu!

V časih udara naša artilerija po bolgarski bojni prodri. Beli oblaki šrapnelov se pojavijo nad črno verigo in plavajo tam, polagoma pobledevajo, dokler se popolnoma ne zgube v prostoru. Granate, težkih in lahkih kalibrov, se razbijajo sredi bolgarskih vrst, zapuščajoč za seboj črn, umazan dim, in dvigajoč proti nebu oblak prsti, kamenja in razstreikov. Tam, kjer padajo zrna, se bliskovito dvigajo vrste in beže nazaj. Toda komaj ogenj nekoliko popusti, se vračajo na svoja mesta. Z upornim protivnikom imamo delo!

(Konec prihodnjič.)

Скинут са Ловћена гроб владике Раде.

Загребачки „Обзор“ од 9. IX. доноси допис о саношењу кости pjesника „Горског Вијенца“ са Ловћена.

«Владика Раде, црногорски митрополит Петар Петровић Његош, песник гласовитог „Горског Вијенца“, умро је године 1851. те саравен у манастиру на па Цетињу. Мало после смрти, пренесени су његови остаци на Ловћен, у капелицу, коју је дао саградити сам владика за свој починак, на пећини „Језерског Врха“.

До пре кратког времена на тој клисури, са које се пружа видик на свињ Јадран и целу Прну Гору, почиваше то велико срце Прве Горе и сваки је Црногорац са поносом у срцу и радошћу у очима гледао на тај пећинасти врх, где леже остаци његовог великог земљака. У зиду прквице налазила се рака, а на њој напис: «На овој гори нека ми гроб буде, са овога места, које је мој починак, нека моја душа врх домовине лебди и мој народ штити».

Али данашњи светски рат није пустио на миру ни овај усамљени песников гроб, а да га не оштети својом разорном силом. 10. фебруара ове године заузела је аустро-угарска војска Ловћен, те и овај споменик паде у руке победника. И Црногорац не може више због војних обзира да одлази на поклоњење к томе гробу. Како ријечке «Приморске Новине» допосе, црногорски епископ је 12. прошлог месеца свечано извадио из гробнице мртве остатке песника владике и пренесе их на Цетиње. Уз присутност војне управе и угледних Црногораца, уз велике потешкоће, одвалио се камен са гробнице, у којој је смештен ковчег, а чији је поклопац већ био распукут. Све кости су биле обавите скупоченим руком, осим главе. Епископ дигну својом руком те остатке и предаде их пратиоцу свештенику. Затим се поворка упутила низ брдо ка цести, где су чекала мртвачка кола за превоз у цетињско поље. О свему се томе саставио записник и владика Раде сад опет почива на пољу цетињскоме».

Хисторијски топ.

Француске новине јављају, да је послат у Солун топ, који је разрушио бугарске утврде код Кајмак-Чалана. Захваљујући дјеловању овога топа, пошло је за руком војсци краљевина Александра, да стане ногом на српски териториј. Топ је изабацио 2.417 метака и постао је сасвим неупотребив за даље пуцање. Захвални српски војници написали су на њему натпис: «Ти, који си нам отворио врата отарбине, одлази сад на починак!»

МАЂАРСКИ ЛИСТ О ПОЛОЖАЈУ УОЧИ ИСТУПА РУМУЊСКЕ.

«Az Ujság» у броју од 27. VIII доноси чланак, у којему тјешни своје читаоце, да је Румуњска уз Аустро-Угарску:

«Никада нисмо тумачили Румунији каква је војна ситуација централних сила. Могла је да криво разуме наше речи, а и иначе сред овако тешких дилема речи немају много убедљиве снаге. Наше је ћутање падало с много више тежине на терезије, но што би и најумеснија и најистинскија реч, јер је Румунија могла да разуме из тога нашег ћутања да по нас није толико ни животно питање што она мисли о нашој војној ситуацији. Али сада је после одмеравања и сама Румунија сазнала да је војна ситуација централних сила погодна. То њено мишљење, које је сама створила себи, већ нас не оставља хладно, јер у њему не видимо само критику, већ и блиску одауку. Одлуку, која није последица којеквалних наговарања већ трезвеног процењивања. Румунија уме да види, уме да констатује. Дакле умеће и да извуче за себе једину тачну последицу. Је ли у реду? Можда. Јер где још има трезвености, онда не може више да нас у заједи чека нови непријатељ».

Недељни преглед.

Ратиште.

На руском и румуњском фронту трају жестоке борбе у којима савезници имајући увијек иницијативу у својим рукама, одбијају бијесне нападе Аустро-Германца а мјестимиче сами прелазе у удачне офензивне операције. У Карпатима и трансилванским Алпама ратне се операције не могу развијати онако живим темпом као прије, ради хладног времена и покварености путева и саопштења. У Добручи последије енергичне офензиве савезника, који бацеше патар Бугаро-Турке-Нијемце малдане к старим границама, операције стадоше те се ратујуће странке укопаше и зачехе позицијону војну. На солунском фронту борба се води на читавој линији а особито у правцу на Битољ, којему су дани одбројени. Српска војска прешавши ријеку Црну све дубље залази у Македонију заробљујући на стотине Бугара и опасно пријетити, да одреже десно крило прве бугарске армије од центра. На другом, десном крилу Сараил започе такођер енергично наступане. Енглеске трупе прешавши Струму разбиху Бугаре, те их онако разбијене бацеше за жељезничку линију Серес-Дојран.

Енглези у исто се вријеме приближише Сересу и Демир-Хисару, који се налазе већ у артиљеријској ватри. Једино у центру између Вардара и Струме траје артиљеријска борба без пјешадијских операција.

У овој се недељи развише најјаче борбе на фронту Соче и даље источније од Горице, гдје је Талијанима пошло за руком нанијети јаки ударац армији генерала Боројевића. Већ од средине љета иницијатива остаје у рукама генерала Кадорне, који енергичним ударцем 3. септембра прелазе у наступање и узимље све прве линије аустројских утврђења на истоку од Горице у дубини од 9—10 килм. У тој операцији заробиху Талијани преко 5500 нерањених Аустројанаца и масу ратног материјала. Послије тога узалудно је кушао Боројевић протујурити, који су имали за последицу једино крваве губитке и ништа више. 28. септембра завезао се опет јаки бој, у којем су Талијани разбили аустројску линију на два мјеста и то на путу к Трсту и у дубини ријеке Вишаве.

У првом дану наступања успјело је Талијанима заробити преко 6500 Аустројанаца, што представља за талијанско-аустројско ратиште рекорд у заробљеницима. Значење те талијанске побјед још ће се боље показати у будућим данима. Питање је, да ли ће Аустројанци моћи себе уздржати на другој или на трећој својој обрабеној линији Трста, или ће морати напустити Трст без боја. Свакако, ударац задан Аустројанцима на западу имат ће јаке последице за операције, које се развијају у Трансилванији, те ће Аустро-Нијемци бити присиљени одатле журно одослати појачање угроженом Трсту.

Талијанске трупе окупиравши сјеверни Епир све даље напредују осигуравајући лијево савезничко крило од евентуалних изненађења са стране Бугара и присталице краља Константина.

На француско-енглеском фронту наступање се наставља, те Нијемци губе сваки даном какво утврђено мјесто или положај. За сто дана савезничког наступања на Соми заробиху Французи 40 хиљада а Енглези 30 хиљада нерањених Нијемаца, што представља за Нијемце не мали губитак од 70 хиљада људи у самим заробљеницима.

У овој недељи показаше Нијемци безначајну високост своје душе употребивши најгнуснија и најодвратнија средства у борби за покоренење човјечанства. Послије оштрих ултимативних нота Америке, Њемачка је престала била од подморске војне. Након три мјесеца почеше Тевтони гњусивију своју работу потапања лађа не ратних, него трговачких и путничких, потапајући невинне жене и дјечицу. Које ће последице имати то њихово ратовање, видјети

ћемо за кратко вријеме, те се надамо, да ће и Америка приступити к савезницима за уништење крволока читавог човјечанства, њемачке расе.

Не остојаше Нијемци на том, него појоше даље, те у својој мржњи на све што није њемачко, прејоше границе свега, те се латише бацања из авиоплана разних бакцила колере, тифуса и осталих заразних болести. Ти злочинци бацају из авиоплана разне отровне сладкише у намјери да их луда дјечица нашавши поједу и тако отрована умру. Не жацају се од уморства најподлијег, као што је уморство отрављањем и то дјечице, невинне дјечице.

То најбоље доказује у каквим се приликама налазе те хијене у људској сподоби, када се лађају тих средстава за уздржање побједи над читавим културним свијетом.

Вијести из домовине.

Kes po smrti. Австрија се труди показати се в очех Slovencev pravično in naklonjeno. Hinavci! Dokler so imeli moč, so se nam rogali, sedaj pa, ko so tepeni na vseh straneh, postali so radodarni in zidajo nam šole — v okupiranih krajih. «Slovenec» 11./IX. prinaša sledeč zelo značilni članek: «Znano je, da so poslali goriški župani shčno peticijo, kakor jo je poslala goriška duhovščina ministerstvu notranjih del. Sedaj je odgovoril na to prošnjo tržaški namestnik: Željo po tvoritvi novih šol izpolnimo, kakor hitro devolijo prilike. Istotako bode rešeno vprašanje slovenskih uličnih napisov v Gorici; namestništvo se je že bavilo s to zadevo in bo ugodilo prošnji v primerem času in v obliki, ki odgovarja opravičenim zahtevam slovenskega prebivalstva.»

Kako nas imajo radi! Австрија обета, да се бо побољшала, Италијани признавају, да живи наш народ на горишких тleh. «Slovenec» 14./IX. javlja: «Časopisi iz Lugana prinašajo vesti, da je italijanska vlada otvorila slovenske šole v onih vaseh v Brdih, kjer so bile pod avstrijsko vlado; za učitelje so nastavljeni Slovenci.» Preveč dobro!

«Edinost» 8./IX. ponovno zahteva fiksiranje slovenskega političnega programa za bodočnost: «Ali nismo dorastli velikemu času. Pobrignajmo se, da damo narodu, kar je narodovega.»

Protiv rekvizicija zvona u Hrvatskoj. («Narodne Novine», 4./IX.). «Kr. zemaljskoj vladi i vojnim vlastima stižu sada svakodnevno pismene, pa i brzojavne molbe i pritužbe, koje se tiču postupka kod popisa odnosno oduzimanja crkvenih zvona određenih za ratne svrhe. Budući da se radnje oko oduzimanja crkvenih zvona po vojnoj upravi nalaze u punom jeku, tako da bi svako preinačenje u dosadašnjim dispozicijama, što su u tom predmetu učinjene, zaustavljalo tu vrlo važnu i hitnu akciju, to se zainteresovani krugovi, a napose crkvene vlasti i opštinska poglavarstva upozoruju, da unapred ne podnose takvih molba i pritužba, jer se više ne mogu uvažiti.»

Нова истрага против Васе Стајића. Из Новог Сада јављају «Az ujsag»-у (12. IX.): «Познато је да је сегедински првостепени суд осудио Васу Стајића, професора сомборске преарандије, на осам и по година робије због издајства. Сад је новосадска полиција покренула нову истрагу против Стајића, јер се у архиви «Народне Одбране» која се сада налази у власништву аустро-угарске управе, сем осталог налазе и два акта која изван сваке сумње доказују да је Стајић бесплатно путовао по српским жељезницама и да је био члан Народне Одбране. Изазланик новосадске полиције је ових дана био у Сегедину да саслуша Стајића, који се налази у затвору «Чилаг». Стајић пориче верност ових нових података».

Прогони Срба у Далмацији. Из приватног поузданог извора дознаје се да је бивши председник општине у Будви и народни посланик, Стево Сраентић био осуђен због веленадаје на смрт, али је после био помилован и осуђен на 20 година робије.

У Грбљу била су обешена три православна свештеника. Њихова падаја

састоји се у томе, што су приликом црногорске окупације радили са црногорским властима.

Претње репресалијама у окупираној Србији. Поводом чланка «Matin»-а о насиљима власти у Аустрији допосе «Београдске Новине» 6. IX. чланак под насловом «Опасна игра», у коме се приповеда о доброј вољи војне управе, да помогне становништву, али се ни једним словом не побијају наводи францускога листа, него их само назива лажљивима. На крају се пријети, да ће такво писање изазвати сасвим други поступак, због чега ће бити криве новине, које допосе такве ствари:

«Ц. и кр. главна губернија ријешена је да на даља лажљива описивања стања и Србији одговори тиме, што ће онакве прилике, какве по опису непријатељске штампе стварно већ постоје у Србији, збиља и увести и запосјелнуту подручју. Ако српски обавјештачи страних листова опет буду наводили да становништво у Србији не може похађати каване, онда ће се донети одредбе, да тако збиља и буде. Ако се опет буду појавиле жалбе да овде не функционишу поште, онда добро, онда оне у истину неће радити. А тада ће се повести рачуна и о томе, да «Београдске Новине» више не буду веза између иностранства и домаћег пуцанства тиме што ће објављивати саопштења, која ће се последије искористити у непријатељске сврхе».

Ц. и кр. управа није више вољна да и даље допусти да се она најградније клевета у страним листовима, док се она овдје са највећом благошћу опходи према становништву.

Ово је озбиљна опомена; ако она не буде користила, повићи ће за собом безобзирно посљедице.»

Разне вијести.

Урања Немцев. Австријски Немци со полни над, да бо germanizacija po vojni še mnogo bolj cvetela; da bo država sama izvršila vse delo potujčevanja. «Slovenec» 9./IX. poroča: «Nemški «Schulverein» imel je včeraj občni zbor na Dunaju. Mnogi so izražali mnenje, da po vojni «Schulverein» ne bode več potreben.»

Прашку православно цркву покатоличили. (Alkotmány 2. IV.) «Из ратног пресбирца јављају угарској телеграфској канцерији: 27. VIII. је посетио војни бискуп, апостолски викар, Имре Бјелик, православно руску саборну цркву Св. Николе у католички храм команде места. Бискуп Бјелик је почетком рата предложио да се тај православни руски храм, који је као свештеничка станица служио за гневдо непатриотским елементима, преудеси у католичку капелу плацкомане. Моћном помоћу министарства војног успело се да се тај план изведе. У јутру на дан освећења, војни бискуп је одслужио уз сјајну пратњу св. литургију, на којој су учествовали врхови војних и грађанских власти, затим је држао говор публици на немачком, мађарском, и чешком језику.»

Забрањен словачки лист. «Magyarország» (11. IX.) јавља да је угарски министар унутрашњих дела забранио словачком листу «Свесло Света», који се уређује у Миави, даље излажење и ширење због садржине, која угрожава интересе ратног волства. Досадашњи се бројеви морају одмах конфисковати и предати јавном тужиоцу.

Одузет постдеби. («Die Zeit» 5. IX.) «Министарство унутрашњих дела одузело је постдеби за Аустрију овим листовима који изилазе у Америци: «Хрватска Штамп» у Јонгетовну, «Напредак» у Чикагу, «Српска Слога» у Пицбургу, «Српски Радник» у Клевеланду, и «Српско Јединство» у Сан-Франциску.»

Издаваатељ и одговорни уредник:

Милован Н. Митричевић.